

נתיבות יזעור

והוא מאמרים יקרים, שיחות מוסר וחיזוק משובבי
לב ונפש, שנאמרו בפני תלמידים מקשיבים בקול
חוצב להבות אש קודש, ושאתו כשאגת האר"י החי,
להנחילם נתיבות דעת התורה ועבודת השי"ת על
פרשת השבוע

ע"י מרן רבינו
הגאון רבי **אברהם יוסף ראזענבלום** זצוקלה"ה
ראש ישיבת שערי יושר

בשלח תשפ"ז

"אז ישיר"

סגולת פסוקי שירת הים והלימודים ממנה
שנה ח' • גליון שפ"ג

מי שיש בידו חידו"ת או טעיפס של רבינו, וכן מי שרוצה לנדב גליון של תורת רבינו - נא להתקשר למספר: 1-718-854-2290 EXT 9 או לפקס: 1-718-705-8608

**אפשר לשמוע השיחה הנדפסת
בנתיבות יושר של כל שבוע במספר:
1-718-559-6660**

כל הזכויות שמורות

למערכת חידו"ת של רבינו
ישיבת שערי יושר

בהוצאת מכון "שם עולם"

מכון לחקר כתבי יד - קורות קהילות ואישים

רח' שחל 5, בני ברק

טל: 03-5701977 פקס: 03-5701967

תוכן העניינים

בשלח תשנ"ה

"אז ישיר"

סגולת פסוקי שירת הים והלימודים ממנה

ה	עלה בלבו שיאמר שירה
ה	שמש בגבעון דום
ה	על מה היה שירת יהושע
ו	שירת הבאר
ו	"אז ישיר ישראל"
ז	חשיבות ההסכמה לומר שירה
ז	ביאור ענין 'מעשה ידי טובעים בים ואתם אומרים שירה'
ח	התורה מקפידה על כל צער של כל יצור
ח	אנחה של אָם סיסרא
ח	מאה תקיעות בראש השנה כנגד מאה אנחות של אם סיסרא
ט	המלאכים יכלו לומר שירה רק אחרי בני ישראל
ט	למה הכלל של מעשה ידי טובעים - לא נאמר כלפי ישראל
י	צרות ויסורים - הם לא רצון ה'
י	יסורים רק כשצריכים לרפאות נשמות ישראל
יא	ההבדל בין שירת המלאכים לשירת בני ישראל
יא	"אָ גרויסער קידוש השם איז דא געווארען"
יב	אם יש קידוש השם - כדאי שמעשה ידיו יטבעו בים
יב	המלאכים אומרים שירה על הקידוש ה'
יב	צעקת בני ישראל קודם הנס
יג	הדיבורים הקשים של בני ישראל
יג	טענות צודקות של בני ישראל
יד	התכלית שהביא ה' את בני לידי קרי"ם
יד	כדאי היו כל הצרות ששיגו האמונה בה' ובמשה
טז	כדאי לעבור קשיים כדי לבוא להתחזקות והתרוממות
טז	הכל תלוי איך מקבלים הקושי

- ביאור ה'אוה"ח הק' למה נאמר 'ישיר' - נתינת רשות טז
- ביאור מעלת אמירת שירת הים - ומחילת העוונות שבו טז
- שירה זו נאמרה בשעה שהיו במדרגה עצומה יז
- למה לא אמרו שירה מיד ביציאת מצרים יז
- רוב הניסים ביציאת מצרים יז
- אין אנו יודעים מה מונח בכל תיבה בשירה יח
- אמירת השירה אינה אמירה בעלמא יח
- בני ישראל קיבלו רשות לאמרה שוב - כי יש בה כוח עצום יח
- צריכים להתקשר ולהתדבק בכל תיבה יט
- הכל מגיע מהקב"ה כדי לרוממו יט
- הבנת תכלית היסורים - זהו אמירת 'אז ישיר' יט

בשלה תשנ"ה

"אז יושר"

סגולת פסוקי שירת הים והלימודים ממנה

וניצחון על השונאים כשעמד יהושע לכבוש את העיר גבעון. יהושע התפלל להשי"ת שכדי שיוכל לנצח המלחמה לא תישקע השמש. והשי"ת קיבל תפילתו והשמש עמדה בעיר גבעון ולא המשיכה במהלכה הטבעי.

הנס הזה היה דבר שמעולם לא קרה ושוב לא יקרה. שיבוא אדם ויוכל לעצור את מהלך השמש, ולא היה כיום ההוא לפניו ואחריו לשמע ה' בקול איש כי ה' נלחם לישראל' (יהושע י, יד). ונאמר שם בפסוקים שיהושע אמר אז שירה.

על מה היה שירת יהושע

על מה היה שירת יהושע, יש בזה שני מהלכים במפרשים, בפשטות הכוונה שאמר שירה על הנס שעשה השי"ת עמו, ואמר שירה על הנס. אבל רש"י מפרש שם, שהשמש אומרת בכל יום שירה, כמו שנאמר (תהלים יט, ב), 'השמים מספרים כבוד א-ל',

אז יושר משה ובני ישראל את השיירה הזאת לה' ויאמרו לאמר אשיירה לה' כי גאה גאה סוס ורכבו רמה בים (שמות טו, א).

עלה בלבו שיאמר שירה

בפסוק אז יושר משה (שמות טו, א), הקשה ברש"י למה נאמר 'יושר' בלשון עתיד, שהיה לו לומר אז 'שר' משה, מאחר שכבר שר משה. ע"ז פירש רש"י, "אז, בַּשְּׂרָאָה הַנֶּס, עָלָה בְּלִבּוֹ שְׂיִשִּׁיר שִׁירָה. וְכֵן "אז יְדַבֵּר יְהוֹשֻׁעַ" (יהושע י, יב), וְכֵן "וּבֵית יַעֲקֹב לְבַת פְּרִיעָה" (מלכים א', ז-ח), חָשַׁב בְּלִבּוֹ שְׂיִעֲשֶׂה לָּהּ. אַף כָּאן, 'יושר', אָמַר לוֹ לִבּוֹ שְׂיִשִּׁיר. וְכֵן עֲשֶׂה", ע"כ.

שמש בגבעון דום

הפסוק 'אז ידבר יהושע' שרש"י הביא, מדבר על השירה שאמר יהושע כשעמד לכבוש את ארץ ישראל. ונאמר שם בספר יהושע אודות הניסים והנפלאות שעשה השי"ת בכיבוש הערים,

והיו אותן הנקעים בהר של צד מואב ובהר של צד אמוריים היו כנגד אותן נקעים כמין קרנות ושדים בולטין לחוץ.

'כיון' שבאו ישראל לעבור נודעו עז ההר של ארץ ישראל כשפחה היוצאת להקביל פני גבירתה, ונתקרב לצד הר של מואב ונכנסו אותן השדים לתוך אותן נקעים והרגום, ועברו ישראל על ההרים ולא ידעו הנסים האלו אלא על ידי הבאר שנכנס לשם. שאמר הקב"ה מי מודיע לבני הנסים הללו, המשל אומר נתת פת לתינוק הודיע לאמו. לאחר שעברו, חזרו ההרים למקומם והבאר ירדה לתוך הנחל והעלתה משם דם ההרוגים וזרועות ואיברים ומוליכתן סביב המחנה, וישראל ראו ואמרו שירה'.

"אז ישיר ישראל"

והנה, עצם הבאר היה בו נס גדול. הבאר היה האבן שהיכה עליו משה רבינו בתחילת הארבעים שנה שהיו ישראל במדבר. ומהבאר הזה נמשך מים לכל בני ישראל במשך כל הארבעים שנה שהיו ישראל במדבר בזכותה של מרים.

שבעת הליכת השמש בגלגל החמה היא אומרת שירה, וכשיהושע עצר את השמש בשעת הליכתה, ממילא עצר את שירת השמש, ויהושע אמר השירה במקום השמש.

וזהו 'אז ידבר יהושע', שכאשר ראה יהושע את הנס שנעשה עם השמש, שעמדה השמש, עלה בליבו המחשבה לומר שירה, 'כשראה הנס אמר לו לבו שידבר וכן עשה, ויאמר לעיני כל ישראל'.

שירת הבאר

רש"י מפרש עוד, 'וכן שירת הבאר שפתח בה 'אז ישיר ישראל', פירש אחריו 'עלי באר ענו לה'. שכשראו בני ישראל הנסים שעשה עמהם השי"ת, שהגויים הטמינו את עצמם בהרים, כמו שפירש רש"י (במדבר כא, טו), 'שהיו ההרים גבוהים והנחל עמוק וקצר, וההרים סמוכים זה לזה, אדם עומד על ההר מזה ומדבר עם חבירו בהר מזה, והדרך עובר בתוך הנחל, אמרו אמוריים כשיכנסו ישראל לארץ לתוך הנחל לעבור נצא מן המערות בהרים שלמעלה מהם ונהרגם בחצים ואבני בליסטראות,

דאס פארשטיין אליין אז מ'דארף זאגען שירה, דאס פארנעמט אַ גרויסן מקום ביים רבונו של עולם'.

לכן בכל השירות שבתורה נאמרה בלשון 'ישיר' לשון עתיד. שכן האופן של השירה צריך להיות שלא רק שיתלהב ויאמר שירה. אלא שיוקדם לאמירת השירה התבוננות וישוב הדעת שצריכים לומר שירה, ולמה הוא אומר השירה, 'ס'דארף צוגיין פריערט מיט התבוננות, מיט ישוב הדעת אז איך דארף זאגען שירה, און פארוואס זאג איך די שירה'.

ביאור ענין 'מעשה ידי טובעים בים ואתם אומרים שירה'

במדרש אמרו (ילק"ש שמות רלג), שכשראו מלאכי השרת הניסים של קריעת ים סוף ביקשו לומר שירה, 'אמר להם הקב"ה מעשה ידי טובעים בים ואתם אומרים שירה לפני', שהמצרים הם מעשי ידיו של הקב"ה, כי הם צאצאים של אדם וחוה ונבראו על ידי השי"ת. ולכן אפילו שהם גויים ומצריים, אבל מעשה ידי טובעים בים אין אתם יכולים לומר שירה.

גם הגוי כשכואב לו הוא בוכה. וגם הנכרית כשמת עליה

בסיום הארבעים שנה, כשראו בני ישראל על ידי הבאר את נס ההצלה, שראו את ישועת השי"ת לבני ישראל, אמרו אז בני ישראל השירה על הבאר, וגם שם נאמר הלשון 'אז ישיר ישראל', 'ישיר' לשון עתיד, על אף שהיה לו לומר שר לשון עבר. ומפרש רש"י, שתחילת השירה התחילה על ידי מה ש'עלה בליבם' לומר שירה, ולכן נאמר 'ישיר' לשון עתיד, שהוסכם בליבם שיאמרו שירה, ואז אמרו שירה.

חשיבות ההסכמה לומר שירה

התורה מלמדנו בזה, 'די תורה לערענט אונז', שכשבאים לומר שירה אין די בעצם 'אמירת' השירה, אלא צריכים להסכמה לומר שירה, שיבוא האדם להבנה הזו מתוך ישוב הדעת, שיבין שצריכים לומר שירה, ובהסכמה זו מתחיל אמירת השירה.

'אז ישיר', 'עלה בלבו שיאמר שירה'. כשאדם מבין ומשיג שהוא צריך לומר שיר ושבח לפני השי"ת, עצם ההבנה הזו שצריכים לומר שירה, עם ההחלטה הזו לומר שירה - זה מה שחשוב מאוד לפני הקב"ה, 'דאס החלטה אליין,

נהרג במלחמה ע"י מעשיה של צדקנית גדולה שהרגה אותו.

באותה שעת מלחמה, עמדה אמו של סיסרא בביתה בעיר המלוכה שלה, בעיר הנכרית, אין די גוישע שטאט, והמתינה עליו שיחזור מהמלחמה. כשראתה שבנה מאחר להגיע ואינו חוזר כמו שהיה רגיל, עמדה והתאנחה מאה פעמים. ובשמים עמדו ספרו ומנו האנחות והדמעות שאמו הנכרית של סיסרא נאנחה.

להיכן הלך סיסרא. סיסרא יצא למלחמה להרוג את בני ישראל, וכשהגיע הזמן לחזור עמדה אמו בחלון והמתינה עליו מתי יחזור, וראתה שהוא מאחר לבוא. ומחמת כן פחדה והתחילה לבכות ולהתאנח על בנה - זוהי בכי של אם שבנה נמצא בסכנה.

**מאה תקיעות בראש השנה כנגד
מאה אנחות של אם סיסרא**

אף על פי כן, בשמים ספרו ומנו מספר האנחות שהתאנחה, ומנו מאה אנחות. מחמת אותם מאה אנחות שנאנחה אמו של סיסרא שיצא להרוג את בני ישראל - ואמנם אין הכרח שהיה רשע כהמן וכהיטלר, אבל סוף כל סף

בעלה היא אלמנה. והשקצים הגויים שאביהם מת הם גם כן יתומים, וזה כואב גם להם והם בוכים על צרתם, הם אינם כמו אבנים.

התורה מקפידה על כל צער של כל יצור

אנו רואים שהתורה מקפיד אפילו על צער בעלי חיים, על בעל חי שמצטער. על אחת כמה וכמה שהתורה מקפיד על צערו של כל יחיד, גם אם אינו מבני ישראל, ידי תורה רעכענט זיך מיט דעם'.

אנו מוצאים בחז"ל (ב"ר סו, ד), שעל מה שזעק עשיו זעקה אחת כשנודע לו שיעקב לקח את הברכות, צעק צעקה גדולה ומרה. על ענין זה נענשו בני ישראל בשושן הבירה כשהמן גזר עליהן גזירה להרוג אותם, נאמר שם (אסתר ד, א), 'ויזעק זעקה גדולה ומרה עד מאד'.

אנחה של אם סיסרא

בנוסף אנו מוצאים בחז"ל, שסיסרא שהיה מלך רשע עשה מלחמות כנגד בני ישראל. והשי"ת עשה ניסים והוא

יש להבין דברי המדרש, וכי משום שבני ישראל עדיין לא אמרו שירה משום כן לא יאמרו המלאכים שירה. הלא כל אחד עליו לומר שירה כשעולה בדעתו לומר שירה.

למה הכלל של מעשה ידי טובעים - לא נאמר כלפי ישראל

ועוד יש להבין בדברי חז"ל הקודמים, שאמרו שלא היה למלאכים רשות לומר שירה משום ש'מעשה ידי טובעים בים ואתם אומרים שירה'. למה הסכים השי"ת שבני ישראל יאמרו שירה. הלא כשבני ישראל אמרו שירה היתה אמירת השירה בנבואה וברוח הקודש, היינו שאמרו השירה בהסכמת הקב"ה. איך הסכים הקב"ה שכלל ישראל יאמרו שירה, הלא 'מעשה ידי טובעים בים ואתם אומרים שירה'.

ה'כתב סופר' ביאר שהטענה של 'מעשה ידי טובעים בים ואתם אומרים שירה' הוא, שכעת יש צער לפני כביכול שבני אדם מתים, אף על פי שהם נכרים, מאחר שעכשיו אלפי נשים ייהפכו לאלמנות, ואלפי אלפי ילדים נהפכים ליתומים, ואנשים טובעים בים, וזה גורם לצער בעליונים - רק

בפועל הלך לערוך מלחמה עם בני ישראל - מחמת מאה היבבות שיבבה אם סיסרא, כנגד זה אנו תוקעים בכל שנה בראש השנה מאה קולות, וכל הכלל ישראל תוקעים מאה קולות.

זהו הענין של 'מעשה ידי טובעים בים'. שכאשר בני אדם, נבראים, בני אדם וחוה, טובעים בים, אינם יכולים לומר המלאכים אז שירה, השי"ת לא רצה שיאמרו המלאכים שירה באותה שעה.

זהו נוסח אחד שאמרו חז"ל.

המלאכים יכלו לומר שירה רק אחרי בני ישראל

באופן אחר אמרו חז"ל (שמות רבה כג, ז), 'ביקשו המלאכים לומר שירה לפני הקב"ה באותו הלילה שעברו ישראל את הים, ולא הניחן הקב"ה וכו', כיון שיצאו ישראל מן הים באו המלאכים להקדים שירה לפני הקב"ה, אמר להם הקב"ה, 'יקדמו בני תחילה'. היינו שהמלאכים לא יאמרו שירה טרם שבני ישראל יאמרוהו. רק לאחר שבני ישראל יאמרו שירה, רק אז יאמרו המלאכים השירה.

לכתחילה, שהבריאה תוכל להימשך באופן שיוכלו לבוא עד ביאת הגואל ותחיית המתים ויזכו לחיי העולם הבא - הוא ע"י יסורין וגזירות.

ארויסגעגאנגען "ס'איז

אוינגאנצען פון דעם ריט. דער גאנצער מהלך - דער פלאן - וואס דער אייבערשטער האט אויסגעשטעלט פאר די בריאה, איז אינגאנצען ארויס פון די שינעס. ווי ברענגט מען עס צוריק אריין אויף דעם לעכטיגען וועג".

המצב שהיתה מלכתחילה בבריאת העולם היתה אחרת, והמהלך הרגיל של הבריאה הגיע למקום שלא יועד מתחילה להיות שם ויצאה לגמרי ממקומה הנכון. כיצד ניתן להשיב את הבריאה לנתיב המאיר שהעמיד השי"ת בתחילת הבריאה - על ידי גזירות ויסורים. על ידם יכולה הבריאה לחזור להתייצב בדרך הישר.

כך מוכרח להיות וכך הוסכם מן השמים, אבל אין זה רצונו יתברך, דער אייבערשטער האט דעס נישט געוואלט. רצון השי"ת היה שלא יצטרכו לכל זה.

שמכל מקום הרשעים הללו צריכים למות משום שכן הוא משפטי ה' ואי אפשר לשנותו. אבל מכל מקום אי אפשר לומר שירה, משום ש'מעשה ידי טובעים בים'.

צרות ויסורים - הם לא רצון ה'

גם בני ישראל כששהו בגלות מצרים עברו עליהם צרות גדולות מאוד - צרות שאינם פחותים מהצרה של 'מעשה ידי טובעים בים'. ואפילו שזה היה מוסכם בשמים, אבל עדיין היה זה שלא ברצון שמים.

לפעמים יש שצריכים להסכים לגזירה מסוימת, אבל עדיין הוא שלא ברצונו של כביכול, כי המצב שכלל ישראל היו נמצאים היתה שמחמת חטאים ועוונות התלכלכו מאוד ונשמות ישראל נטמאו, 'איז די אידישע נשמה שטארק פארפלעקט געווארען און טמא געווארען', ופגמו בכל העולמות.

יסורים רק כשצריכים לרפאות נשמות ישראל

הדרך היחידה שנשמות ישראל יתרפאו ויחזרו ויעמידו את הבריאה באופן שצריכה להיות

האמונה בהשי"ת. 'ובמשה עבדו', וגם התחזקה בבני ישראל האמונה בנביאים ובתורה.

"א גרויסער קידוש השם איז דא געווארען"

נמצא, שעל ידי שירת בני ישראל נעשה קידוש ה' גדול, שכלל ישראל התחזקו ביראה ובאהבת ה', באמונה ובשמירת התורה והמצוות והאמונה בנביאים, ס'איז ארויס געקומען אַ גרויסער קידוש ה'.

אך על ידי שירת המלאכים בשמים אינם באים לקידוש ה', שכן המלאכים מאמינים בהקב"ה גם בלי השירה, לפי שהמלאכים אין להם יצר הרע, כי הם נמצאים בשמים ורואים תמיד השכינה הק'. אצל המלאכים אין ספיקות באמונה ולא התרשלות בשמירת החוקים והמשפטים, לכן אצל המלאכים מהות השירה הוא רק שבח שהם משבחים את השי"ת.

מאידך גיסא, אצל בני ישראל מהות השירה הוא להכיר בחסדי ה', להכיר שהשי"ת הוא הבורא עולם, שהשי"ת משגיח על העולם, לחזק את האמונה בה;

זהו הענין של 'מעשה ידי טובעים בים', רצון השי"ת הוא שהמצריים לא יטבעו בים, שכן גם מה שנוגע למצריים השי"ת אינו חפץ בכל הצרות הללו שיבוא עליהם, ולכן אמר השי"ת למלאכי השרת שלא יאמרו שירה. אפילו שמוכרח להתקיים 'מעשה ידי טובעים בים', אבל אתם אל תאמרו שירה בעת הזאת רק בגלל שזהו הזמן שאומרים שירה בעליונים.

ההבדל בין שירת המלאכים לשירת בני ישראל

אך בשעה שבני ישראל באו לומר שירה, היינו שבני ישראל הכירו בחסדי הבורא, והכירו בניסים וישועות שעשה השי"ת עם בני ישראל. בני ישראל ידעו, הכירו והרגישו אהבת השי"ת לכלל ישראל, ועל ידי כן התחזקו באמונה, באהבת ה' ויראת ה', כמו שנאמר (שמות יד, לא), 'וירא ישראל את ה' הגדולה אשר עשה ה' במצרים וייראו העם את ה'.

בני ישראל באו באותה שעה ליראת הרוממות, כי ראו רוממות השי"ת, ועל ידי כן נפל עליהם יראת הרוממות. 'ויאמינו בה', שנתחזקה בבני ישראל

לומר שירה על אף שמעשה ידיו טובעים בים, לפי שיש תכלית בשירה זו, שיוצא מזה קידוש ה'. כך מבאר ה'כתב סופר'.

המלאכים אומרים שירה על הקידוש ה'

וזה מה שאמר במדרש שלאחר שבני ישראל אמרו שירה יכלו גם המלאכים לומר שירה. לפי שאז שירת המלאכים אינו רק על ניסי קריעת ים סוף ועל מפלת המצריים. אלא שלאחר שבני ישראל אמרו שירה, הרי ששירת המלאכים הוא שירה מיוחדת על קידוש ה' שבני ישראל התחזקו ביראה ובאמונה. **שירה זו יש להם לומר**, כי באופן זה כדאי הדבר ש'מעשה ידי טובעים בים'.

צעקת בני ישראל קודם הנס

בשירת הים היו בני ישראל כבר מחוץ למצרים במשך שבע ימים. שכן במכת בכורות הסכים פרעה להוציא את בני ישראל לחירות ושיצאו ממצרים. ונאמר בפסוקים איך שלאחר מכן חיזק ה' את לב פרעה ו'יחזק ה' את לב פרעה מלך מצרים וירדוף אחרי בני ישראל' (שמות יד, ח).

לחזק את האמונה במשה ובכל הנביאים, ולהתחזק בשמירת תורה ומצוות, שירה זו היא קידוש ה'.

"בני דעם כלל ישראל דער מהות השירה מיינט מכיר זיין חסדי ה', מכיר זיין אז דער איבערשטער איז דער בורא עולם, אז דער איבערשטער איז משגיח אויף דער וועלט. מחזק זיין אמונה בה', מחזק זיין אמונה במשה און בכל הנביאים, און מחזק זיין בשמירת תורה ומצוות, דאס איז קידוש ה'".

אם יש קידוש השם - כדאי שמעשה ידיו יטבעו בים

אם מיתת מצריים גורמת ומביאה קידוש ה', והשירה גורמת ומביאה קידוש ה', הרי שכדאי הענין של 'מעשה ידי טובעים בים', שיש נחמה לפני כביכול על מה שמעשה ידיו טובעים בים, לפי שעל ידי מה שהיה 'מעשה ידי טובעים בים', בזה השיגו בני ישראל יראה.

ומאחר שתכלית מיתת המצריים היתה ששיגו יראת הרוממות ואמונה בהקב"ה ובמשה רבינו ובכל הנביאים, אם כן יש לבני ישראל

אידען וואלט די תורה דאס נישט געברענגט.

ומאחר שבתורה נאמר ענין זה, 'ויצעקו בני ישראל אל ה', היינו שהרוב של הכלל ישראל צעקו, 'ויאמרו אל משה המבלי אין קברים במצרים לקחתנו למות במדבר מה זאת עשית לנו להוציאנו ממצרים'. ומאחר שהדבר נאמר בתורה בלשון זה, צריכים אנו להבין שזה היה אז המצב בכלל ישראל, 'אז די תורה ברענגט עס מיט דער לשון דארף מען פארשטיין אז דאס איז געווען דער יעמאלסדיגער מצב'.

טענות צודקות של בני ישראל

בני ישראל עמדו אז ביום השישי של פסח, חמשה ימים לאחר יציאת מצרים, ומצבם היה בכי רע ועדיף היה להם להישאר במצרים. בני ישראל אמרו שלחזור למצרים ולהיות משועבדים תחת יד פרעה יותר טוב ממצבינו עכשיו, שכן בשעבוד מצרים היו יותר בטוחים בחייהם מאשר עכשיו, ולכן צעקו למשה רבינו.

משה רבינו לא השיב להם שהם טיפשים או שקרנים או שהם טוענים טענות שקר וכזב. גם

בני ישראל עמדו סמוך לים סוף ופרעה עומד מאחוריהם, ומשני הצדדים היה המדבר הגדול, באופן שבני ישראל לא היה להם להיכן לפנות. בני ישראל היו אז בסכנה גדולה, בסכנת מוות, והתחילו לצעוק אל ה', ואכן הקב"ה עשה להם נס וקרע בפניהם את הים סוף.

הדיבורים הקשים של בני ישראל

בני ישראל היו אז בסכנה גדולה, וצעקתם היתה צעקה גדולה, ודיברו אז דיבורים קשים, כמו שנאמר (פסוקים י-יא), 'ויצעקו בני ישראל אל ה', ויאמרו אל משה המבלי אין קברים במצרים לקחתנו למות במדבר מה זאת עשית לנו להוציאנו ממצרים'.

דיבור זה לא היה דיבור רק של כמה אנשים משולי המחנה, 'ס'איז נישט אפאהר היציגע אידען, ווילדע אידען וואס האבען אנגעהויבען צו שרייען'. שכן בשביל כמה אנשים משולי המחנה שצועקים לא היו עושים עסק בתורה, ומשה רבינו לא היה פונה מחמת כן להשי"ת, ובתורה לא היה כל זה מובא בשביל מה שדיברו כמה אנשים משולי המחנה, 'צוליב היציגע ווילדע

באופן זה היו בני ישראל מגיעים לארץ ישראל מבלי שיעברו את הים, שהרי כל המורא של בני ישראל היה לפי שפרעה רדף אחריהם, ומשני הצדדים היה המדבר הנורא ולפניהם היה ים סוף, וכל היה סגור בפניהם. אבל אילו לא היה פרעה רודף אחריהם, לא היו באים לסכנה הנוראה הזו.

אם כן, מה היה התכלית במה שהשי"ת חיוק את לב פרעה שירדוף אחרי בני ישראל, מה שהביא את בני ישראל לידי סכנה, ואז להציל את ישראל. ולכאורה מה היה הענין בזה מאחר שכבר היו ניצולים ועומדים.

כדאי היו כל הצרות ששיגו
האמונה בה' ובמשה

והענין בזה מבואר בספרים, שכדי שיזכו בני ישראל למדרגות של אמונה ויראה, האמונה בה' ובמשה עבדו, ואמירת השירה כשראו את ההתגלות שהיה בקריעת ים סוף. כדי לזכות בגילוי של קריעת ים סוף, לזכות להשיג המדרגה של האמונה לה זכו בני ישראל בקריעת ים סוף, כדאי היה הדבר להיכנס לכל הסכנות שהיו בו.

לא אמר להם שהם פחדנים, או שהם צעקנים ובעלי תרעומות, 'איהר זענט נערוועז, איהר זענט שרייענדיג', משה רבינו לא אמר להם כך. רק פנה והלך להתפלל להקב"ה על בני ישראל.

וכל זה כי באמת לא היה למשה רבינו מה להשיב להם. כשהתבוננו במצבם באותו יום ובאותו שעה הרי שכן היה מצבם, שהיה טוב להם להיות משועבדים תחת יד פרעה במצרים מאשר לעמוד במצב זה לפני הים סוף, כמו שטענו 'המבלי אין קברים במצרים לקחתנו למות במדבר מה זאת עשית לנו להוציאנו ממצרים'.

התכלית שהביא ה' את בני לידי
קרי"ס

יש לנו להתבונן, שלאחר מכת בכורות כבר היה פרעה מוכן לשלחם, ואז חיוק השי"ת את לב פרעה שירדוף אחרי בני ישראל.

לכאורה היה פשוט בהרבה שהשי"ת לא יחזק את לב פרעה, ואז יורשו בני ישראל לצאת מארץ מצרים, ובני ישראל לא היו מגיעים לאותה פחד נורא שהיה להם בים סוף.

שעוברים על עם ישראל ומה שעובר על כל יחיד מישראל - **אם על ידי היסורים והנסיונות מגיעים לחיזוק באמונה, לחיזוק בתורה וביראת שמים, הרי שכדאי לעבור את כל היסורים והנסיונות הללו.**

הכל תלוי איך מקבלים הקושי

האדם צריך להבין, לפעמים באים עליו מצבים קשים. יש אחד שטרוד מחמת מצבו בביתו, ואחר שטרוד לפי שנדמה לו שאינו בעל כשרון או שאינו מצליח כל כך בתלמודו, אלו הם באמת מצבים של קושי. אך אם האדם מקבל מצבים אלו כאסון, אז הם באמת אסון עבורו עד שיפול לגמרי ונשבר, 'ס'איז דריקענישען, נעמט אַ מענטש די דריקענישט אלץ אומגליק, איז דאס אַ אומגליק, פאלט ער צוזאמען, ווערט ער צובראכען.

אמנם אם האדם יקח הקושי באופן כזה שעבורו זהו דבר ששלחו לו מן השמים, שמן השמים שלחו לו נסיונות, ומן השמים שולחים לו יסורים לתכלית שיתרומם, למטרה זו שיעמוד בנסיונות אלו ויתחזק על ידי המחשבה שתכלית היסורים

אילו היו בני ישראל יוצאים ממצרים בלי הנס של קריעת ים סוף, שהשי"ת לא היה מחזק ליבם של פרעה ומצרים, הרי שהיו ניצולים מתחת יד פרעה, אבל לא היו זוכים למה שזכו להם על ידי קריעת ים סוף, לאמונה וליראת הרוממות שקריעת ים סוף הכניס בכלל ישראל.

לזה זכו דווקא על ידי מה שבני ישראל עברו את הפחד הנורא והמצב של סכנת מוות שהיו בו וראו בעיניהם ישועת ה'.

כדאי לעבור קשיים כדי לבוא להתחזקות והתרוממות

"די תורה לערענט אונז, שווערעקייטען, שווערע מצבים, נסיונות, יסורים, וואס דער כלל ישראל, און וואס יעדער יחיד מישראל גייט אדורך, אויב פון די יסורים און פון די נסיונות קומט ארויס אַ חיזוק אין אמונה, קומט ארויס אַ חיזוק אין תורה, קומט ארויס אַ חיזוק אין יראת שמים - לוינט זיך דורך צומאכען אלע יסורים און דורך צוגיין אלע נסיונות".

התורה מלמדנו, שקושי, מצבים קשים, נסיונות ויסורים

שהאומר שירת הים בכל יום מוחלין לו על כל עוונותיו.

**ביאור מעלת אמירת שירת הים -
ומחילת העוונות שבו**

ויש להבין דברי ה'אור החיים'. ובנוסף צריכים להבין המעלה של אמירת שירת הים בכל יום, שהאומר שירת הים בכל יום מוחלין לו על כל עוונותיו.

והביאור בזה הוא, שלפני הפסוק של אז ישיר,

נאמר בפסוק 'וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים וייראו העם את ה' ויאמינו בה' ובמשה עבדו'. היינו ששירה זו נאמרה בשעה שבני ישראל עמדו ברום המעלה הגדולה ביותר של האמונה, מדרגה של אמונה שגם לאחר מכת בכורות ויציאת מצרים עדיין לא זכו למדרגה כזה.

גם לאחר שראו בעיניהם עשר מכות במצרים, וגם לאחר גאולת מצרים לליל ראשון של פסח, אף על פי שכבר זכו לראות ריבוי החסדים והניסים שנעשו עמם, אך עדיין לא התעלו למדרגה זו של האמונה שיבואו לידי שירה זו.

והנסיגות באים כדי שיתחזק באמונה ויראת שמים. הרי שקושי זה הוא ההצלחה הגדולה ביותר של האדם, וכל היסורים וכל הנסיגות הכל כדאים ושווים כדי להגיע לכך. 'אלע יסורים און אלע נסיונות לוינט זיך צו צוקומען צו דעם'.

**ביאור ה'אורה"ח הק' למה נאמר
'ישיר' - נתינת רשות**

בטעם הדבר למה נאמר אז 'ישיר' בלשון עתיד, מבואר ב'אור החיים' הק', שאילו לא היה נאמר 'ישיר' לשון עתיד, היינו אומרים ששירה זו הותר לבני ישראל לומר רק באותו שעה ובאותו זמן, ולא הותר לומר שוב שירה זו. וזהו הכוונה 'ישיר' שהשי"ת נתן לנו הרשות לומר שירה זו גם לעתיד.

ה'אור החיים' מוסיף לבאר, שלא רק שהשי"ת נתן לנו הרשות לומר השירה, אלא שהוא מצוה, ומצוה לאומרה תמיד, וקבעה בתפילת שחרית בכל יום. וכן מבואר בפוסקים

מצרים, כי לפי הבנתינו תיכף לאחר מכת דם כבר היו צריכים לומר שירה, כשראו גילוי זה, שמוזגים מים והמצרי שותה דם. ועוד שמאז מכת דם שוב לא היו בני ישראל תחת עול השיעבוד של מצרים.

ולכאורה בזמן זה היו צריכים בני ישראל לצאת לרחובות ולומר שירה, 'מ'וואלט געלאפען אין די גאסן און געזאגט שירה'. הגוי שותה דם ואנו שותים מים ונפטרנו מעול השיעבוד ומהעבודה. הגוי שעשה לנו כל הצרות האלו כעת הוא זה שהתמלא בצרות, 'ער איז אַ פארשווארצטער'.

רוב הניסים ביציאת מצרים

בעת נלקה הגוי במכה אחרי מכה. כאן באים עליו צפרדעים ולאחר מכן כינים. החיות רודפות אחריו ולאחר מכן מכת הדבר ושחין, חושך ומכת בכורות. הוא מוקף ומנוח בכל כך הרבה צרות, 'ער ליגט מיט צרות אויף צרות', ואנו ניצולים מכל הצרות.

ולא רק שאנו ניצולים מכל הצרות, אלא שמרוקנים

שירה זו נאמרה בשעה שהיו במדרגה עצומה

רק באותה שעה, כשהיו בקריעת ים סוף, רק אז 'ויאמינו בה' ובמשה עבדו'. כשראו בני ישראל הניסים שהיו בשעת קריעת ים סוף, שהיו ניסים גדולים ונשגבים פי כמה ממדה שהיה בניסי יציאת מצרים, כמו שאנו רואים באמת שעל ידי ניסי קריעת ים סוף התעלו והשיגו יראת הרוממות ואמונה נשגבה, ובדרגה זו אמרו את השירה.

לפי ששירה זו נאמרה כשהיו ישראל במדרגה נעלה ביותר. אם לא היה נאמר בלשון עתיד 'ישיר', היה הוי אמינא שאסור לומר שוב השירה, כשם שההדיוט אסור לו ללבוש בגדי הכהן גדול. שכן אמירת השירה אינה אמירה בעלמא, כי אנו רואים שגם ביציאת מצרים לאחר מכת בכורות עדיין לא היו בני ישראל במדרגה זו של אמירת שירה.

למה לא אמרו שירה מיד ביציאת מצרים

ובאמת צריכים להבין למה לא אמרו בני ישראל תיכף ומיד שירה בתחילת המכות על

אמירת השירה אינה אמירה בעלמא
כל זה לפי שאמירת השירה אינה
 אמירת שיר בעלמא. ומי
 שאומר השירה כאמירה בעלמא,
 הרי זה כמו הדיוט שלובש בגדי
 כהן גדול ונכנס לקודש הקדשים
 לעבוד העבודה, שחייב מיתה.

"וואס הייסט מ'זאגט שירה,
מ'זאגט זיך אפ די
שירה, מ'זאגט זיך אפ די שירה.
דאס איז אזוי ווי אַ הדיוט וואס
טוהט אהן בגדי כהן גדול און ער
גייט אין קודש הקדשים טוהן די
עבודה".

בני ישראל קיבלו רשות לאומרה
שוב - כי יש בה כוח עצום

לכן הוצרכו בני ישראל לקבל
 רשות מהקב"ה שיתן לעם
 ישראל רשות לומר שירה זו שוב
 בכל יום.

איך אנו יכולים באמת לומר
 שירה זו שוב. ענין זה
 מבואר בהמשך הפסוק שנאמר 'אז
 ישיר משה ובני ישראל את השירה
 הזאת'. שהשירה הכניס כוח
 בדיבור זה של שירה זו, שיש
 קדושה בנתיבות השירה. שגם

את כל מצרים, שמקבלים מהם כל
 כספם וזהבם. ולא רק שמרוקנים
 את כל מצרים, אלא שהמצריים
 מציעים להם גם מה שלא ביקשו,
 והם משחררים אותם לחירות
 עולם. ולא עוד, אלא שהמצריים
 מתחננים לפניהם שיצאו ממצרים.

אין אנו יודעים מה מונח בכל תיבה
בשירה

אך למרות כל זה, בני ישראל
 עדיין לא אמרו שירה. לפי
 שענין השירה הוא גדולה מאוד,
 ואין אנו יודעים כל הענינים שיש
 בשירה, 'אונז ווייסען נישט וואס
 ס'ליגט אין די שירה'.

אילו היינו משיגים מה שנאמר
 בשירה, שכל תיבה מורה
 על גודל ההתגלות של כבוד שמים,
 כל תיבה מורה על מידותיו של
 הקב"ה, ועל חסדי ה' ואהבתו לבני
 ישראל. אילו היינו משיגים
 הדברים, היינו יודעים שאכן דווקא
 כשבני ישראל עומדים כבר
 במדרגה זו לאחר שראו ניסי
 קריעת ים סוף, ורק אז שייך
 שיאמרו השירה.

שישוב בתשובה עד שימחלו לו על כל עונותיו.

הכל מגיע מהקב"ה כדי לרוממו

התורה מלמדנו בזה, 'די תורה לערענט אונז', 'אז יסיר

משה', האדם צריך להבין שכל המצבים שהוא עומד בהם הם מן השמים, 'אלע מצבים זיינע זענען מן השמים'. אם במצב שניחא ליה, ואם במצב שלא ניחא ליה ממצבו, מן השמים העמידו אותו במצבים אלו, הן במצבים של נסיונות או במצבים של יסורים, בכל אופן שיהיה עליו להכיר שהכל בא עליו ביד ה'.

האדם צריך להבין ולהשיג שכל המצבים הקשים הללו הכל כדאי לו, 'וואס זאל נאר נישט זיין אלעס לוינט זיך'. במכוון ובדווקא העמידו אותך מן השמים במצב זה כדי שתוכל להתרומם ולהתעלות, להתחזק באמונה וביראת שמים, ולכן כדאי הדבר לעבור כל הקשיים וכל הצרות.

הבנת תכלית היסורים - זהו אמירת
'אז יסיר'

כשהאדם יבין ענין זה, ובאופן זה יעבור את כל

כשבני ישראל לא יעמדו במדרגה זו, בכל זאת יש מצוה לאומרה תמיד בכל יום ויום, לפי שבדברי השירה יש התעוררות של התגלות ואמונה שזכו לו בני ישראל באותה שעה שאמרו השירה.

מעין מה שהיה אז נכלל בתוך תיבות השירה. ובכל יום כשאדם אומר שירה זו, בידו להידבק בדברי השירה, ולזכות לאיזה קשר ושייכות לשירה זו.

צריכים להתקשר ולהתדבק בכל תיבה

כשארם אומר שירת הים בכל יום באופן זה, ומקשר עצמו בשייכות זו שהש"ת הכניס בתוך דברי השירה, ממילא יבוא האדם למדרגה של 'מוחלין לו כל עונותיו'. לא שעצם אמירת השירה תביא לו הכפרה, שכן 'שירה' מכפר העוונות - לא 'אמירת' השירה.

אם אמירת השירה תהיה באופן שייקלט בו השירה, עם איזה מעין של הרגשים אלו והתגלות זו כמו שזכו לו בני ישראל בעת שאמרו שירה זו בקריעת ים סוף, מובטח לו לאדם שלא יבוא לידי חטא. ואם כבר חטא, מובטח לו

הענינים והסגולות שהיו בשעת קריעת ים סוף, החיזוק באמונה וביראת שמים, שהכניס השי"ת בפרשת התורה של השירה, כדי שכל אחד מישראל יוכל לומר השירה מדי יום ביומו.

כשהאדם יחיה באופן זה, שיבין את מהלך החיים להוציא מכל המצבים ומכל היסורים ומכל הנסיונות שיבין מה רוצים מן השמים ממנו מכל המצבים הללו, שיבוא להתחזק באמונה, שיתחזק בתורה, שיתחזק ביראת שמים, אז יוכל לומר 'אז ישיר', שלפי מצבו ומדרגתו יוכל לומר אז 'ישיר', ולזכות לכפרת עונות.

המצבים, להתחזק באמונה וביראת שמים, ויבין שזה היה הכוונה והתכלית מן השמים שהעמידו אותו במצבים אלו, שמתוך המצבים הללו יתרומם ויתעלה, שמתוך המצבים הללו יתחזק בתורה ובאמונה, ובאופן זה ייגש לכל המצבים שהוא עובר בחייו - אז יוכל לומר שירה בכל יום.

אפילו שאי אפשר לומר שירה במדרגה הגדולה שבני ישראל היו בו בשעת קריעת ים סוף כשהיה 'ויאמינו בה' ובמשה עבדו. עדיין צריכים לאומרו במדרגה המבואר בדברי ה'אור החיים' הק', שהשי"ת הכניס בדברי השירה מעין דמעין של

זָכָה וְזָכָה אֶת הַרְבִּים, וְזָכָה הַרְבִּים תְּלוּי בּוֹ

היות שזכינו ב"ה והגליון השבועי מופץ בכמה ערים, יש הזדמנות למי שליבו חפץ לזכות את הרבים ולקחת חבל בהוצאות ההפצה של הגליון בעירו, ויבוא על שכרו.

אפשר לפנות למערכת חידו"ת של רבינו,
למספר טעלעפאן 9 EXT 1-718-854-2290.

בברכה והערכה
מערכת החידו"ת של רבינו